

YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS OPETUSSUUNNITELMATYÖSSÄ

Teoreettisen viitekehyksen jäsentelyä kirjallisuuskatsauksen pohjalta

Timo Salminen, Päivikki Jääskelä ja Päivi Tynjälä (JY, Koulutuksen tutkimuslaitos)
Sirpa Laitinen-Väänänen (JAMK, AOKK)
Jaana Lerssi-Uskelin (LAB-ammattikorkeakoulu)

JAMK, OPS-seminaari 24.5.2021

EduFuturan OPS-tutkimus

Tavoitteet:

- Tuottaa tutkimustietoa, joka tukee EduFuturan oppilaitosten OPS-työn itsearviointia ja yhteistyötä sekä OPS-työn kehittämistä yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta (kokonaistavoite)
- Rakentaa **tutkimusperustaista** käsitepohjaa ja teoreettista viitekehystä erityisesti korkeakoulujen OPS-tutkimukselle yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta (osatavoite 1)
=> Kirjallisuuskatsaus vertaisarvioidusta OPS-tutkimuksesta
- Vertailla EduFuturan oppilaitosten opetussuunnitelmien erityispiirteitä, vahvuuksia ja kehittämisen kohteita yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta tietyillä aloilla (osatavoite 2)
=> Kolmen koulutusorganisaation (JYU, JAMK ja Gradia) OPS-linjausten ja kirjoitettujen opetussuunnitelmien vertaileva analyysi (hyödyntäen kirjallisuuskatsauksen tuottamaa viitekehystä)
- Rakentaa pohjaa empiiriselle jatkotutkimukselle, jossa yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen liittyviä näkökohtia tutkitaan valituilla koulutusaloilla esim. koulutuksen johtamisen ja kehittämisen sekä opetuksen ja oppimisen käytänteissä.
=> Jatkorahoitushakemuksen valmistelu

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus - korkeakoululait

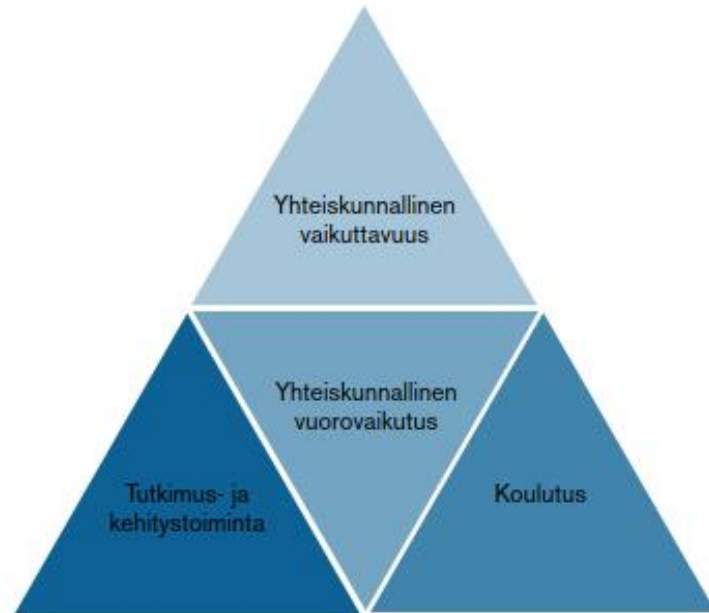
- **Yliopistojen tehtävät (Yliopistolaki, 2§):**

- ”Tehtäviään hoitaessaan yliopistojen tulee tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen, **toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.**”

- **Ammattikorkeakoulujen tehtävät (Ammattikorkeakoululaki, 4§ ja 6§):**

- ”Ammattikorkeakoulun tehtävänä on lisäksi **harjoittaa** ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä **työelämää ja aluekehitystä edistävää ja alueen elinkeinorakennetta uudistavaa soveltavaa tutkimustoimintaa, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä taiteellista toimintaa.** Tehtäviään hoitaessaan ammattikorkeakoulun tulee tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen.”
- **Yhteistyö toimintaympäristön kanssa (6§):** ”Ammattikorkeakoulun tulee tehtäviään suorittaessaan olla erityisesti omalla alueellaan yhteistyössä elinkeino- ja muun työelämän kanssa sekä tehdä yhteistyötä suomalaisten ja ulkomaisten korkeakoulujen samoin kuin muiden koulutuksen järjestäjien kanssa.”

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus - määrittelyä

Kuvio 2. Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden kehys (Lahtonen ja Ritsilä 2014).

Lähde: OKM. (2015). Vastuullinen ja vaikuttava. Tulokulmia korkeakoulujen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2015:13, s. 91.

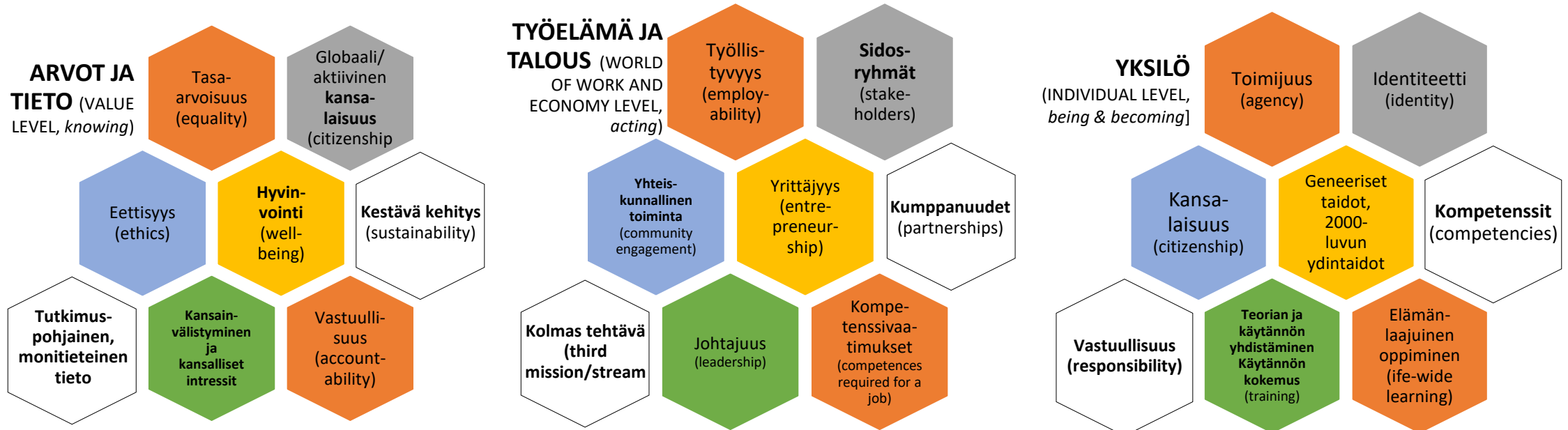
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-352-1>

- **Yhteiskunnallinen vuorovaikutus** on keino, jolla koulutuksen ja tutkimuksen vaikuttavuutta edistetään
  - esim. strategiatyö alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa, tiedon ja osaamisen siirtäminen yrityksiin sekä julkiselle ja kolmannelle sektorille (Aarrevaara ym., 2015)
- **Entrepreneurial university** (yrittävä ja vastuuttava yliopisto, yrittäjämäinen yliopisto; vrt. sivistysyliopisto)
  - EC & OECD (2012): [A Guiding Framework for Entrepreneurial Universities](#).
- **Co-creative university** (yhdessä luova yliopisto; innovaatiot ja kansalaisyhteiskunta; kansalaistiede)
  - Hautamäki, A., Haataja, M., Holm, E., Pulkkinen, K., & Suni, T. (2018). Co-creation. [A Guide to Enhancing the Collaboration Between Universities and Companies](#). Helsinki: University of Helsinki.
  - Mamica, L. (2021). The Co-creative University. Evaluation, Expectations and Economic Policy Implications. Routledge. [Forthcoming.]

EduFutura-hanke: Yhteiskunnallinen vaikuttavuus opetussuunnitelmissa, kirjallisuuskatsaus

- ”higher education” ja ”curriculum” -lehdet (Jufo)
  - käyty läpi pääsääntöisesti v. 2010 jälkeen julkaistut vuosikerrat
  - poimittu relevanteista artikkeleista (>150) avainsanat ja käsitteet, jotta saamme alustavan käsityksen siitä, millaisia asioita tutkimuksissa on käsitelty opetussuunnitelmien ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kentällä
    - hakutermit systemaattiseen kirjallisuushakuun tietokannoista (ERIC, EBSCOhost, Scopus, WOS)

OPSien yhteiskunnallinen vaikuttavuus: kolme tarkastelutasoa

Miten koulutus edistää yhteiskunnallista muutosta/kehitystä?

Mikä on koulutuksen työelämärelevanssi?

Millaista yksilöllistä pääomaa yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen koulutus tuottaa ja kehittää?

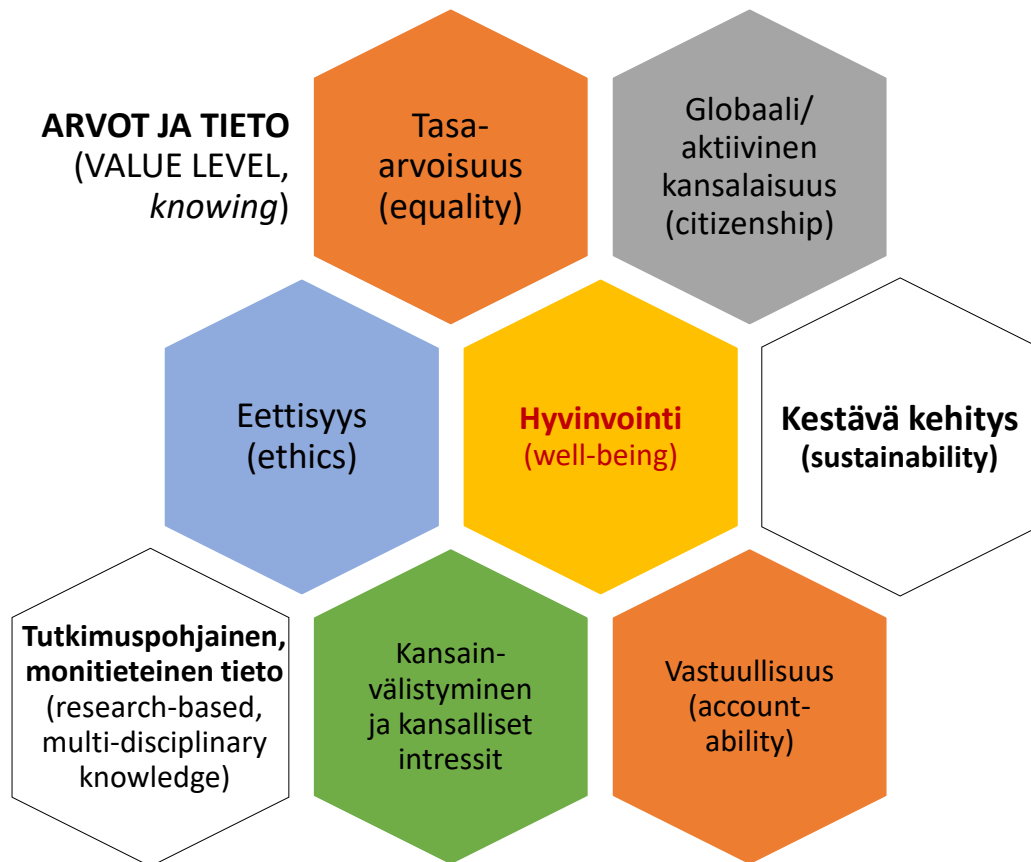
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

jamk | ammatillinen
opettajankoulutus

GRADIA

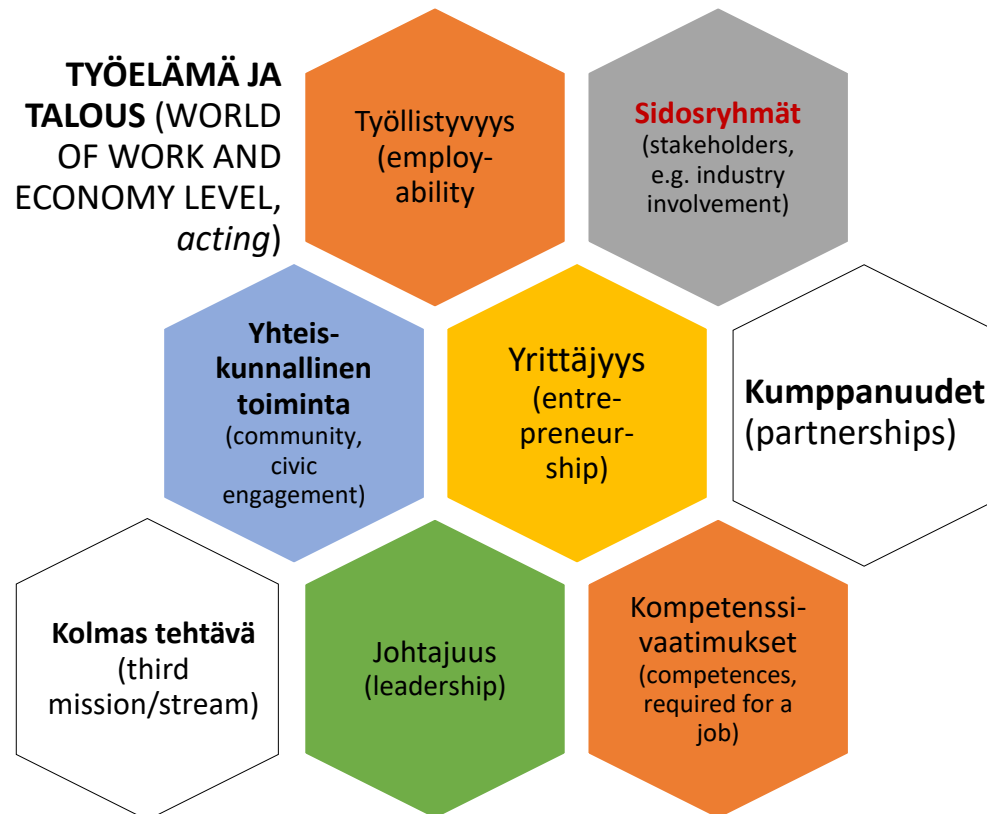

Arvot ja tieto (Mitä ja miksi: OPSin perusta ja rakenteet)

HYVINVOINTI		
Sisällöt	Rakenne	Toimintatavat
- Miten tutkinto-ohjelmamme edistää yksilön, yhteisön, kansakunnan, globaalia hyvinvointia? - Mitkä ovat keskeiset sisällöt hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta? - Mitä uusia kytkentöjä hyvinvointiin alamme voisi uuden OPS:n kautta tarjota?	- Miten hyvinvoinnin edistäminen on huomioitu OPSin (siis myös tutkinto-ohjelman) kokonaisrakenteessa? - Onko eksplisiittisesti kirjoitettu auki?	- Millaisilla koulutuksen käytänteillä (pedagogiikka, ohjaus, palvelut, arjen toimintatavat) tuetaan/edistetään opiskelijan ja oppimisyhteisön hyvinvointia?

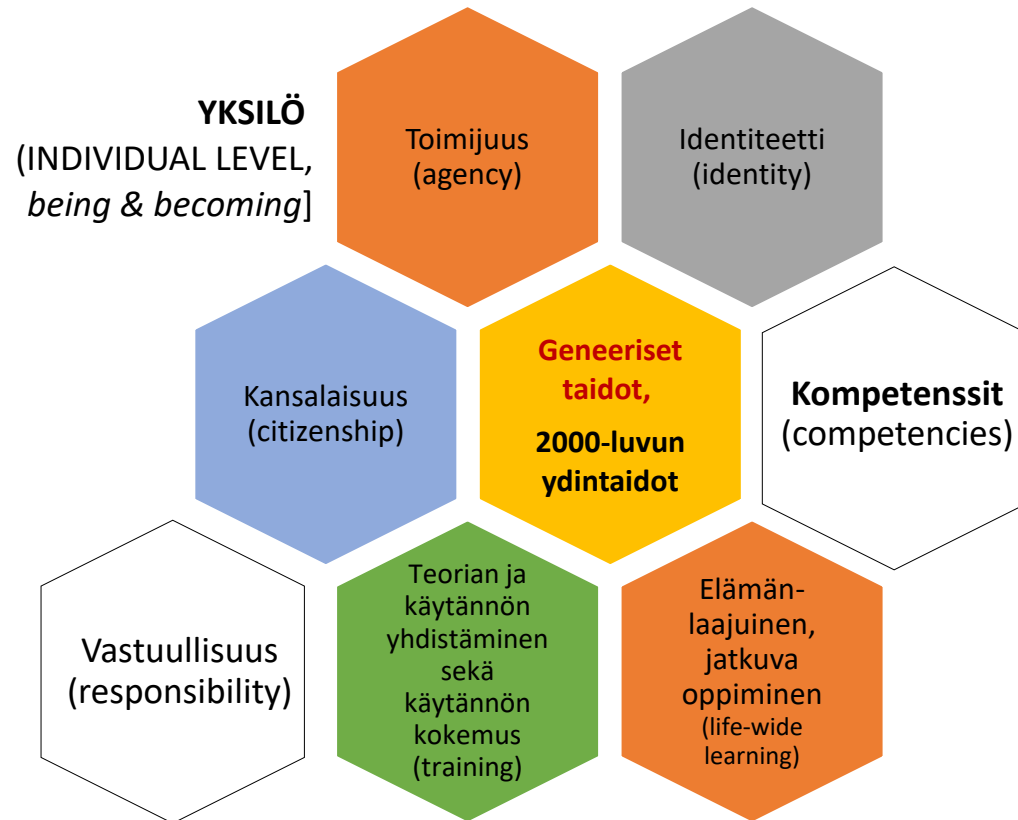
Työelämä ja talous *(Miten: toiminta, toteuttaminen)*

SIDOSRYHMÄT (esim. työelämän organisaatiot)		
Sisällöt	Rakenne	Toimintatavat
- Millaisia osaamisvaatimuksia sidosryhmätyöllä on, mitkä pitäisi näkyä OPSissa? - Miten sidosryhmätyöskentely on integroitu OPS:n sisältöihin?	- Miten sidosryhmätyöskentely on otettu huomioon OPSin kokonaisrakenteessa? - Missä on "paikka" sidosryhmätyöskentelylle?	- Miten koulutuksen aikana tuetaan opiskelijoiden sidosryhmätyöskentelyä? - Millaisia käytänteitä on kontaktien ja yhteistyön rakentamiseen? - Onko eksplikoitu OPSissa, miten?

Yksilö *(Millainen: asiantuntijuuden/ammattillinen kasvu ja kehitys)*

GENEERISET TAIDOT		
Sisällöt	Rakenne	Toimintatavat
- Mitkä geneeriset taidot korostuvat ko. alalla? - Miten geneeristen taitojen harjoittelu/edistäminen on integroitu OPSin sisältöihin? - Miten eksplisiittisesti geneeristen taitojen kehittäminen on kirjattu OPSin sisällöksi?	- Miten geneeristen taitojen edistäminen näkyy OPSin kokonaisrakenteessa - Missä ovat erityiset "paikat" kehittää geneerisiä taitoja tutkinto-ohjelman aikana?	- Millaisin käytäntein ja pedagogisin menetelmin edistämme opiskelijoiden geneeristen taitojen kehittymistä?

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

jamk | ammatillinen
opettajakoulutus

GRADIA

YHTEENVETO: Miten kehittää opetussuunnitelmia?

*Kohti konnektiivista, **yhteyksiä rakentavaa** opetussuunnitelmaa*

Kolme tarkastelutasoa:

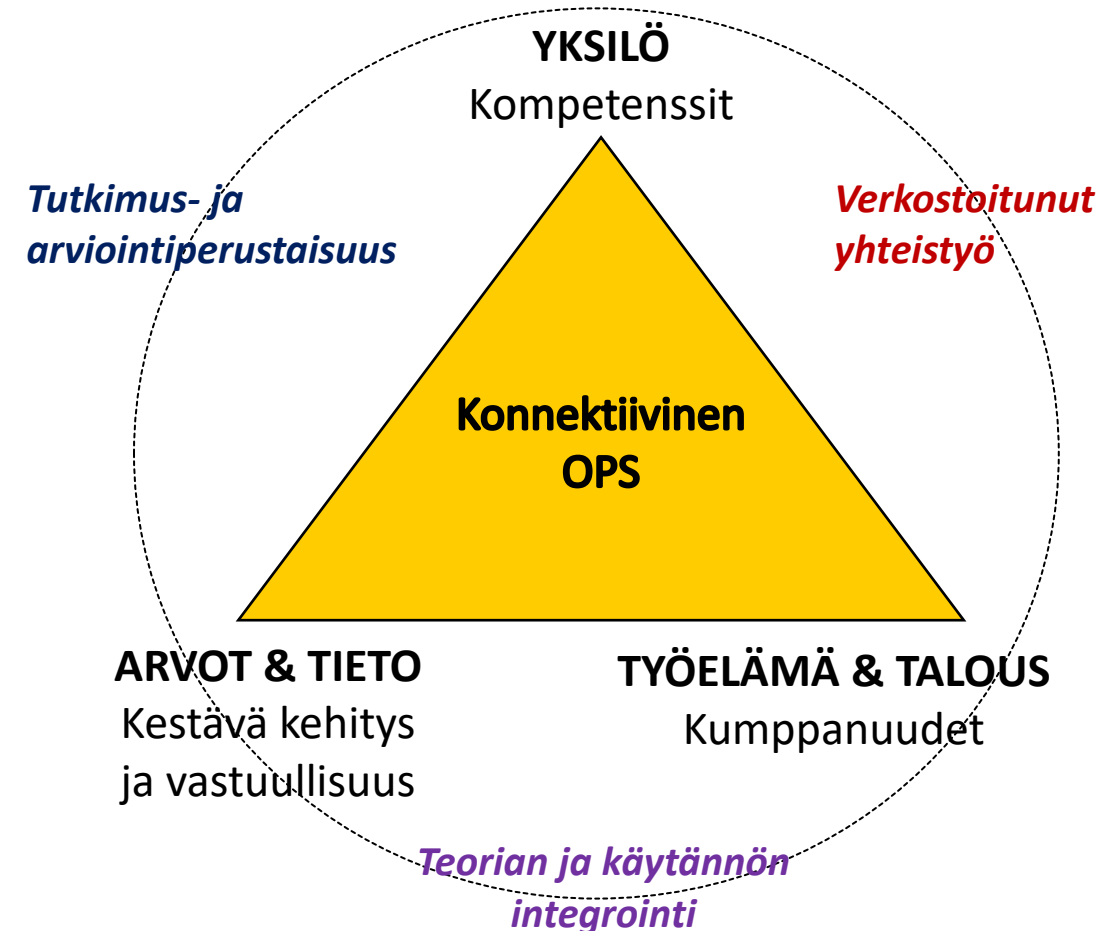
1) arvot ja tieto, 2) työelämä ja talous sekä 3) yksilö

Kolme lähtökohtaa, jotka haastavat OPS-työtä tällä hetkellä:

- Kestävä kehitys ja vastuullisuus
  - [teesit](#) (Unifi) ja [ohjelma](#) (Arene)
- Kumppanuudet, yhteistyö
- Kompetenssit ja asiantuntijuuden eri ulottuvuudet (mm. toimijuus ja identiteetti, jatkuva oppiminen)

Kolme tapaa lisätä konnektiivisuutta:

- Tutkimus- ja arviointiperustaisuus
- Teorian ja käytännön integrointi (mm. työelämäyhteistyö)
- Verkostoitunut yhteistyö (mm. eri alat)
- Katso käytännön esimerkki: Konnektiivisuus toimintafilosofiana JY:n Kulttuurit ja yhteisöt muuttuvassa maailmassa -tutkinto-ohjelman (KUMU) kehittämisessä (Kumpulainen ym., 2020)
- Fung (2017). A connected curriculum for higher education.

Kirjallisuutta

- Konnektiivisuus:
  - Fung, D. (2017). A connected curriculum for higher education. London, UK: UCL Press.
<https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/1558776/1/A-Connected-Curriculum-for-Higher-Education.pdf>
  - Tynjälä, P., Kyndt, E., Zitter, I., & Beauseart, S. (2021). Connectivity between education and work: Theoretical models and insights. In E. Kyndt, S. Beauseart, & I. Zitter (eds.) Developing connectivity between education and work: Principles and practices. Routledge (in print). ILMESTYY PIAN
  - Kumpulainen, K., Fingerroos, O., Pyykkönen, M., & Vierimaa, S. (2020). Miten työelämäläheisyys saadaan opetussuunnitelmatasolta osaksi käytännön opetusta? Esimerkkinä kulttuurialan koulutus. Teoksessa A. Virtanen, J. Helin, & P. Tynjälä (toim.), Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa (s. 132-136). Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8414-4>
- OKM. (2015). Vastuullinen ja vaikuttava. Tulokulmia korkeakoulujen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2015:13. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-352-1>
- Verkostoituneen yhteistyön malli geneeristen taitojen edistämässä korkeakoulutuksessa:
  - Jääskelä, P., Nykänen, S., & Tynjälä, P. (2018). Models for the development of generic skills in Finnish higher education. Journal of Further and Higher Education, 42 (1), 130-142. doi:10.1080/0309877X.2016.1206858

jamk | ammatillinen
opettajankoulutus

GRADIA

jamk | ammatillinen
opettajankoulutus

GRADIA

Kaksi koulutuspolkua, OPSien tarkastelu

- Koulutuspolku: Ammatillinen koulutus => Ammattikorkeakoulu => Yliopisto (Gradia, ammatillinen koulutus => JAMK => JY)
  - Koulutuspolku 1: IT-ala
    - Gradia: Tieto- ja viestintätekniiikan perustutkinto (180 osp)
    - JAMK: Tieto- ja viestintäteknikka, insinööri (AMK, 240 op)
    - JY: Tietotekniikan maisteriohjelma, filosofian maisterin tutkinto (FM, 120 op)
  - Koulutuspolku 2: Sosiaali- ja terveysala
    - Gradia: Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto (lähihoitaja), 180 osaamispistettä
    - JAMK: Fysioterapeutti (AMK), Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulu-tutkinto, 210 op
    - JY: Terveystieteiden maisterin tutkinto, Fysioterapian maisteriohjelma, 120-146 op
- Valitut alat linkittyvät EduFuturan kärkialoille
  - [ICT ja sovellettu kyberturvallisuus](#)
  - [Terveys, kuntoutus, hyvinvointi ja liikunta](#)

jamk | ammatillinen
opettajankoulutus

GRADIA

